

เอกสารการประชุม

วิชาการระดับนานาชาติครั้งที่
ระดับชาติครั้งที่ 1 วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ

9

วัฒนธรรมเชิงพุทธกับการพัฒนาที่ยั่งยืน

BUDDHIST CULTURE
& SUSTAINABLE DEVELOPMENT

THE 9TH INTERNATIONAL
AND THE 1ST NATIONAL
BUDDHIST RESEARCH SEMINAR

วันที่ 2 - 3 เมษายน 2561
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ

ความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างรัฐกับคณะสงฆ์ไทยในกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น
Power relations between the state and the Thai Buddhist Sangha.

In the early Rattanakosin period.

ชุมพล ศรีราตรี, พระพรสวรรค์ ฐิติญาโณ

บทคัดย่อ

รูปแบบการใช้อำนาจกฎหมายพระสงฆ์สามารถแบ่งตามผู้ใช้และถูกบังคับใช้อำนาจตามกฎหมายได้เป็นกลุ่มคือผู้ใช้อำนาจรัฐตั้งแต่ออกกฎหมาย และเจ้าหน้าที่รัฐซึ่งมีหน้าที่กำกับดูแลควบคุมไปกับคณะสงฆ์ในกาอำนาจรัฐ กลุ่มสองได้แก่ พระสงฆ์ผู้มีหน้าที่ศึกษาพระไตรปิฎกและปฏิบัติธรรมเพื่ออบรมสั่งสอนพุทธบริษัท สุดท้ายเป็นผู้ถูกบังคับใช้ได้แก่ ขรवासญาติโยม กระทำการอันถือว่าเป็นความผิดที่มีลักษณะเป็นตัวการร่วม เป็นผู้สนับสนุนการทำผิดกับพระภิกษุ นอกจากนี้ยังเอาโทษขรवासที่ไม่มีส่วนร่วมในความผิดแต่ช่วยปกปิดด้วย ความสัมพันธ์เชิงอำนาจในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น พระมหากษัตริย์เป็นองค์อธิปัตย์ศูนย์รวมแห่งอำนาจ เป็นลักษณะความสัมพันธ์เชิงอำนาจในรูปแบบควบคุมสั่งการ และกำกับดูแล ใน ๓ ด้านคือด้านกฎหมายเห็นได้ในการตรากฎหมาย ในรัชสมัยของรัชกาลที่ ๑ และรัชกาลที่ ๔ ส่วนด้านการเมืองการปกครอง และด้านเผยแผ่พระพุทธศาสนา มีการใช้พระราชอำนาจซึ่งปรากฏเป็นรูปธรรมในทุกรัชกาลของรัตนโกสินทร์ตอนต้น

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ, รัฐ, คณะสงฆ์

Abstract

The format of the law monks can be divided by the user and shall be the power under the law is 3. The group is the exercise of State from the laws and government officials that have the Corporate Compliance Group along with the hierarchy in the exercise of State Group two the monks who study scriptures and the Dhamma. training to teach the last group is applicable include a layman acquaintance of a wrong with the join and support the wrong with a Buddhist monk in addition to remove a layman who do not participate in the wrong but help keep it as with the power relations in the days of Rattanakosin period at the beginning of the King as sovereignty of the power that is the power relations in the form of control the order and compliance in 3 is the legal visible in the law in the reign of King Rama 1 and the reign of King Rama 4 of the section of the city and the missionary Buddhist temples in the use of his power that appears to be objective in all the reign of Rattanakosin period at the beginning.

Keywords: Power Relations, state, the Hierarchy.